

שווה קריאה

מה מלמדת אותנו הבחירה של גב' קמלה האריס על חינוך לשוויון בין המינים, על הטיות אתניות ועל הטיות מגדריות?

נובמבר 2020

מאת: אושרה לרר-שייב

ממונה קידום שוויון בין המינים במערכת החינוך

מה מלמדת אותנו הבחירה של גב' קמלה האריס על חינוך לשוויון בין המינים, על הטיות אתניות והטיות מגדריות?

השבוע נבחרה אישה שחורה להיות סגנית נשיא ארצות הברית. יש הרואים בזה ניפוץ של עוד תקרת זכוכית בדרך אל השוויון המגדרי ואל חברה המאפשרת בהוגנות שוויון הזדמנויות לכול. אותנו מעניין ההקשר החינוכי של הצטלבות זהויות: זהות מגדרית וזהות אתנית, או בתרגום מאנגלית "נשים של צבע".

הביטוי "נשים של צבע" מתייחס לכלל הלא-לבנים בארצות הברית: שחורים, אסייתים, דרום אמריקאים וילידי אמריקה.

במחקר שפורסם לפני כשנה הסתבר באופן לא מפתיע כי גם כיום [מורות ומורים מושפעים בהערכתם את התלמידות והתלמידים בהתאם למגדרם ולצבעם.](#)

[במחקר נתבקשו 390 מורות ומורים](#) לבדוק מטלות במתמטיקה של תלמידים ותלמידות בשמות פיקטיביים, אך מובחנים מבחינת אתניות ומין, כלומר שמות בנים ובנות הנפוצים בקהילות לבנות והנפוצים בקהילות של צבע בארצות הברית.

נמצא כי אמנם אין הבדל בציון שאותו נתנו המורים והמורות על המשימות, אך יש הבדל בהערכת יכולתם של התלמידים והתלמידות במתמטיקה. "תלמידות של צבע" קיבלו אותם ציונים כמו כל היתר על המטלות עצמן, אך כשהמורים והמורות נתבקשו "להעריך את היכולת המתמטית" של התלמידים והתלמידות על פי המטלה שאותה בדקו, הם נתנו הערכת יכולת נמוכה יותר למטלות בשמות של בנות היספניות או שחורות. הבנות ההיספניות והאפרו-אמריקאיות, ברוב המקרים, נתפסו כמוכשרות פחות במתמטיקה, גם על ידי מורות נשים וגם על ידי מורות ומורים היספנים ואפרו-אמריקאים.

יוצא מזה שאין השפעה למגדר ולא אתניות של המורה המלמד/ת על הערכת החסר. גם מורות ומורים שספגו בעצמם אפליה על רקע אתני אינם חפים מהטיות בעצמם.

[חטיבת המחקר של בנק ישראל בדקה את ההשלכות הסטראוטיפיות המגדריות של מורות ומורים והקשר שלהן לבחירת התלמידים והתלמידות במגמות מוגברות במתמטיקה ובמקצועות מדעיים](#). החוקרים מצאו כי ההטיות הסטראוטיפיות של המורים והמורות משפיעות באופן לא סימטרי על הבנים והבנות: הן פועלות באופן חיובי על בחירת הבנים ובאופן שלילי על בחירת הבנות. החוקרים מצביעים על כך שלהטיות אלה השפעות ארוכות טווח על בחירת מסלולי הלימוד והקריירה של התלמידות והתלמידים ועל יכולת ההשתכרות שלהם בעתיד. נמצא עוד כי ההשפעה תהיה רבה יותר על תלמידות הבאות מרקע חברתי-כלכלי נמוך או אלה שמוצאן ממדינות אסיה ואפריקה. להערכת המורה את יכולת התלמידות והתלמידים יש השפעה מכרעת על תחושת המסוגלות והמוטיבציה שלהם ללמידה. רבות דובר על אפקט פיגמליון, אך זה עובד גם הפוך: תלמידה או תלמיד שמרגישים שהם אינם מוערכים על ידי המורות והמורים, ייפגעו בהערכתם העצמית ובסופו של דבר גם בביצועיהם.

[בנאומה לאחר היוודע תוצאות מרבית הקלפיות בארצות הברית אמרה הגב' קמלה האריס:](#)

"אני אולי אהיה האישה הראשונה במשרה זו, אך לא אהיה האחרונה. כל ילדה וילד הצופים

הערב יודעים שזו ארץ האפשרויות.

ולילדי ארצנו, ללא קשר למגדר, המדינה שולחת הערב מסר ברור:

חלמו עם אמביציה,

הובילו באמונה,

וראו את עצמכם באופן שאחרים אינם רואים, משום שלא ראו זאת קודם.

דעו כי אנחנו מריעים לכם על כל צעד ושעל לכל אורך הדרך."

הדרך למיגור הטיות אלה היא על ידי העלאת המודעות ועיסוק מתמיד בהוגנות בחינוך.

בהצלחה לכולנו בדרך זו!